

А. М. Шевченко, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **К. В. Гнедіна**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ БУХГАЛТЕРА ТА АУДИТОРА

Ключові слова: облік, аудит, бухгалтер, професійний бухгалтер, аудитор, етичні принципи, професійна поведінка.

Кожен бухгалтер та аудитор повинен мати не тільки професійні навички, а й дотримуватися морально-етичних принципів при виконанні професійних обов'язків. Професійна етика – сукупність моральних норм, що характеризує поведінку людини у професійній сфері [1]. Незалежним органом, який розробляє Кодекс етики для професійних бухгалтерів є Рада з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів [2]. Відповідно до Кодексу етики для професійних бухгалтерів є 5 етичних принципів, яких повинен дотримуватися професійний бухгалтер під час своєї роботи: 1) *чесність*; 2) *об'єктивність*; 3) *професійна компетентність та належна ретельність*; 4) *конфіденційність*; 5) *професійна поведінка* (див. табл.) [2].

Таблиця

Фундаментальні етичні принципи професійних бухгалтерів

Етичні принципи	Сутність принципів
<i>Чесність (Integrity)</i>	Бути прямолінійним та чесним у всіх професійних та ділових відносинах.
<i>Об'єктивність (Objectivity)</i>	Не йти на компроміси у професійних чи ділових судженнях через упередженість, конфлікт інтересів або надмірний вплив з боку інших осіб.
<i>Професійна компетентність та належна ретельність (Professional Competence and Due Care)</i>	Досягти та підтримувати професійні знання та навички на рівні, необхідному для забезпечення того, щоб клієнт або організація отримували компетентні професійні послуги, що базуються на знаннях сучасних технічних та професійних стандартів, чинного законодавства. Діяти старанно та відповідно до чинних технічних та професійних стандартів.
<i>Конфіденційність (Confidentiality)</i>	Поважати конфіденційність інформації, отриманої в результаті професійних і ділових відносин.
<i>Професійна поведінка (Professional Behavior)</i>	Дотримуватися відповідних законів та нормативно-правових актів та уникати будь-яку поведінку, яка, як професійний бухгалтер знає або повинен знати, може дискредитувати професію.

Джерело: дані Міжнародного кодексу етики для професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) [2].

Чесність – одна з основних людських чеснот, моральна якість, що відображає одну з найважливіших вимог моральності. Включає правдивість, принциповість, вірність взятим зобов'язанням, суб'єктивну переконаність у правоті справи, що проводиться, щирість перед іншими і перед самим собою відносно тих мотивів, якими людина керується [3]. Професійний бухгалтер повинен бути чесним у всіх професійних відносинах та не мати відношення до інформації, яка містить викривлення. Щоб виконувати якісно свою роботу професійний бухгалтер повинен дотримуватися такого принципу, як об'єктивність. Це поняття тлумачиться як «безстороннє відношення до якоїсь справи, намагання пізнати правду без усяких упереджень» [4]. Для професійного бухгалтера це означає, що вони не можуть допускати упередженості, впливу зі сторони та конфлікту інтересів, повинні керуватися лише професійними навичками. Професійному бухгалтеру слід дотримуватися принципу професійної компетентності та належної ретельності – підтримувати професійні знання та навички на рівні, потрібному для забезпечення отримання клієнтом чи роботодавцем компетентних, професійних послуг, що базуються на сучасних тенденціях практики, законодавстві та методиках, а також діяти сумлінно і відповідно до застосовних технічних та професійних стандартів [2]. Для цього співробітники сучасних підприємств, аудиторських

фірм проходять курси підвищення кваліфікації, беруть участь у різноманітних тренінгах, які допомагають вдосконалювати професійні навички бухгалтерів та аудиторів.

Професійні бухгалтери повинні поважати конфіденційність інформації, отриманої в результаті професійних та ділових стосунків, а тому не розголошувати таку інформацію третім сторонам без належного та спеціального дозволу, якщо немає юридичного чи професійного права розкривати її, не використовувати цю інформацію для особистої вигоди або вигоди третіх сторін [2].

Отже, бухгалтеру та аудитору потрібно дотримуватися правил професійної поведінки, етичних принципів, діяти у рамках положень Міжнародного кодексу етики для професійних бухгалтерів, утримуватись від будь-яких дій, які дискредитують професію, а також постійно вдосконалювати знання та навички у сфері обліку та аудиту.

Список використаної літератури: 1. Левицька О. Професійна етика. *Філософський енциклопедичний словник* / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002. С. 531. 2. Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards). *International Ethics Standards Board for Accountants*. July 2018, by the International Federation of Accountants (IFAC). 254 p. URL: <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/IESBA-Handbook-Code-of-Ethics-2018.pdf>.

3. Українська мала енциклопедія: 16 кн.: у 8 т. / проф. Є. Онацький. Буенос-Айрес, 1967. Т. 8. С. 2049-2050. 4. Українська мала енциклопедія: 16 кн.: у 8 т./ проф. Є. Онацький. Буенос-Айрес, 1962. Т. 5. С. 1160.